

Píše Michal Topor

(E*forum, 05. 10. 2011)

Richard Moritz Meyer (1860–1914) patřil svého času – vedle Konrada Burdacha, Gustava Roetha, Augusta Sauera, Ericha Schmidta či Edwarda Schroedera – k těm žákům proslulého berlínského germanisty Wilhelma Scherera, kteří pozitivistický základ učitelovy metodologie dovedli inspirativním, ba autoritativním způsobem rozvíjet i opouštět. Meyerova práce rezonovala také na české půdě (příkladem budiž Fischerova monografie o Nietzscheovi z roku 1913), nicméně v nekrologu, který v říjnu roku 1914 Meyerovi věnoval Arne Novák (Český časopis historický 20, s. 508), je již věcný a uctivý přehled Meyerova badatelského působení proložen několika polemickými poznámkami. Jimi Novák ale vlastně jen navázal na konstatování rozptýlená ve svých dřívějších reflexích Meyerova díla: o učenci, jehož měl možnost potkat během několika měsíců svého berlínského studijního pobytu v letech 1900–1901, psal již v roce 1910, že „sám hluboce trpí všestranností, chvílemi až povrchní“. Novák odmítl Meyerovu ideu návratu literárního dějepisectví k filologii, stavěné po vzoru filologie klasické, mimo jiné s důrazem na přístupy „jazykozpytné“. Ty se příliš přivracejí k vědám přírodním, zatímco literární historik – tvrdil Novák – „naopak tíhne k syntéze dějepisu, psychologie a estetiky“ (Specializace literárního studia na univerzitách, Přehled 8, s. 717). V roce 1912 Novák Meyerovi vytkl, že by rád „pěstoval celou germánskou filologii v tom rozměru jako jeho učitel Vilém Scherer; při svém polyhistorství propadá nejednou fejetonismu“ (Přehled 10, s. 341). K tomu Novák v nekrologu v roce 1914 dodal: „chybí pravé prohloubení filozofické i daleký pohled historický“. V posmrtném ohlédnutí však Novák současně přiznal Meyerovi podnětnost, jež ve vztahu k českému filologickému prostředí dodnes čeká na zevrubnější vyšetření.

Východiskem takové práce může být kniha **Richard M. Meyer - Germanist zwischen Goethe, Nietzsche und George** (ed. Nils Fiebig, Friederike Waldmannová, Göttingen, Wallstein Verlag 2009; v Praze ji lze najít ve fondu Knihovny Židovského muzea, sg. 77.322), jíž se Meyerovi dostalo velkoryse vypraveného a zajímavě komponovaného představení. Portrétní stať Rolanda Berbiga, rýsující postup Meyerovy odborné profilace a akademické kariéry v biografickém kontextu, je vystřídána ukázkou z korespondence a chronologickým soupisem Meyerových přednášek a seminářů na berlínské univerzitě (v letech 1886–1914). Nils Fiebig pojednal Meyera jako mecenáše. Hlas Meyerův napřímo zaznívá v bloku, složeném z jeho statí *Ein neuer Dichterkreis* (1897; řeč je o kruhu Stefana Georgea), *Die Legende vom Litterarhistoriker* (1899), *Goethe als Psycholog* (1901). Nils Fiebig navazuje přehlídkou sporu, resp. veřejné polemiky, jež se v roce 1910 rozvinuly mezi Meyerem a Elisabeth Föster-Nietzschovou, sestrou Friedricha Nietzscheho. Trojice přetištěných

dobových ohlédnutí za zemřelým Meyerem (píše Ludwig Geiger, Monty Jacobs, Emil Ludwig) předjímá kapitolu, věnovanou autorově osobní knihovně. Nechybí výčet základních prací R. M. Meyera a textů o něm. – Svazek zasvěcený někdejší hvězdě německé filologie představuje solitérní počín, jednorázově podpořený hamburskou Bankhaus Wölbern Stiftung, nadací bankovního domu založeného kdysi Meyerovým otcem. Mohl by nicméně docela dobře stát na počátku reprezentativní řady, být prototypem série speciálně zaměřených portrétů, jejíž obdoba by – mimochodem – nesporně prospěla i úvahám o dějinách české literárněvědné filologie.

www.ipsl.cz